

CHƯƠNG I

TINH RANH, XẢO TRÁ VÀ LỪA LỘC

Con rắn trong vườn Địa Đàng

Sách Sáng Thế kể rằng, sau khi tạo nên đất trời và vạn vật, Chúa tạo ra khu vườn ở phía đông xứ Địa Đàng. Trong vườn, ngài trồng mọi loại cây xinh đẹp và mọi loại cây ăn trái, cùng hai cái cây quý giá hơn cả: Cây Sự Sống và Cây Tri Thức Thiện – Ác.

Sau khi khu vườn đã xanh tươi, Chúa nhận ra ngài cần kẻ canh gác chốn linh thiêng này. Do đó, từ cát bụi, ngài nặn thành hình người và thổi hơi thở của sự sống vào lỗ mũi hình nhân. Từ đó, hình nhân có sinh mệnh và một cái tên: đó chính là Adam, người đàn ông đầu tiên. Chúa đặt Adam vào khu vườn, cho phép chàng ăn mọi loại trái cây, trừ trái Trí Tuệ mọc trên Cây Tri Thức Thiện – Ác.

Chỉ có một con người thì vườn Địa Đàng vẫn còn quá vắng vẻ, nên Chúa tạo ra muôn thú và để Adam đặt tên cho từng loài. Cuối cùng, sau khi khu vườn tràn ngập sức sống, ngài nhận ra Adam là sinh vật duy nhất cô độc

giữa mọi sinh vật trong vườn. Thế là ngài tạo ra Eva, người phụ nữ đầu tiên, để bầu bạn với chàng.

Vậy là Adam và Eva, trần trụi và ngây ngô, bên nhau sớm chiều trong vườn Địa Đàng đầy sắc hương. Cả hai không già đi, không ốm đau, không buồn khổ, và có lẽ sẽ như vậy mãi, nếu trong vườn không có một sinh vật phá bỏ sự vĩnh hằng ấy: con rắn.

“Rắn là loài xảo quyệt nhất trong mọi giống vật ngoài đồng, mà Đức Chúa là Thiên Chúa đã làm ra.”
Stk 3.1

Con rắn để mắt đến Cây Tri Thức Thiện – Ác từ lâu. Với một con vật quá mức thông minh như nó, tri thức luôn là thứ vô cùng hấp dẫn. Nó tới bên Eva và thì thầm vào tai nàng: “Này Eva, Chúa đã dặn nàng không được ăn quả trong khu vườn này ư?”

“Ta có được ăn quả chứ, trù quả của cây thiêng ở giữa vườn. Chúng ta không được ăn quả đó, cũng không được chạm vào, nếu không thì chúng ta sẽ chết.” Eva trả lời.

“Ta cam đoan là không phải,” con rắn dịu dàng thuyết phục, “nàng chắc chắn không chết đâu. Chúa dặn như vậy vì ngài biết khi nàng ăn thứ quả ấy, đôi mắt nàng sẽ mở ra để thấy được những tri thức mới, và nàng sẽ giống ngài, phân biệt được thiện và ác đấy thôi.”

Eva hoang mang nhìn con rắn rồi lại nhìn cái cây thiêng. Khao khát nẩy nở trong ánh mắt nàng. Nàng là người tò mò, ham học hỏi, nàng muốn biết những điều mới mẻ, và khi những điều ấy trở thành quen thuộc thì nàng lại muốn biết những điều mới mẻ hơn nữa.

Như bị thôi miên, nàng đi tới chỗ Cây Tri Thức Thiện – Ác, tự nhủ: “Chỉ một miếng thôi... Trong vườn có nhiều cây ăn quả, chắc hẳn Chúa sẽ không bao giờ phát hiện ra.”

Eva hái một quả Trí Tuệ, nhắm mắt, đưa lên miệng. Thịt quả giòn và mát, và khi trôi xuống họng, sự mát lạnh ấy lan tỏa khắp cơ thể. Sau một miếng cắn, nàng cảm thấy cơ thể mình dường như thay đổi hoàn toàn. Nàng mở mắt ra và nhìn xuống.

“Ôi không! Chuyện đáng xấu hổ gì thế này!”

Nàng chạy ngay tới chỗ Adam, cho chàng ăn quả Trí Tuệ. Adam cũng thay đổi. Cả hai nhìn nhau. Và như vậy, hai con người đầu tiên biết được sự thật rằng mình đang trần trụi.

Có lẽ cảm nhận được chuyện động trời xảy ra trong khu vườn yêu quý, ngay lúc ấy, Chúa giáng xuống Địa Đàng. Adam và Eva, hổ thẹn vì sự trần trụi của mình, bỏ chạy vào bụi cây để trốn ánh mắt ngài.

Dĩ nhiên, chẳng có chuyện gì qua nổi mắt Chúa.

“Có phải các ngươi đã ăn thứ quả mà ta cấm không?” Chúa hỏi Adam.

“Thưa vâng, Eva đã đưa nó cho tôi.” Adam trả lời.

“Thưa vâng, con rắn đã thuyết phục tôi ăn quả đó.” Eva giải thích.

Phát hiện ra hai con người đã làm trái lời mình, Chúa quyết định trừng phạt họ. “Các ngươi đã làm trái lời ta và nếm thử trái cấm, nên từ giờ các ngươi và con cháu các ngươi phải chịu phạt. Các ngươi phải lao động để có miếng ăn, và sẽ vất vả thế mãi cho tới ngày trở về với cát bụi.”

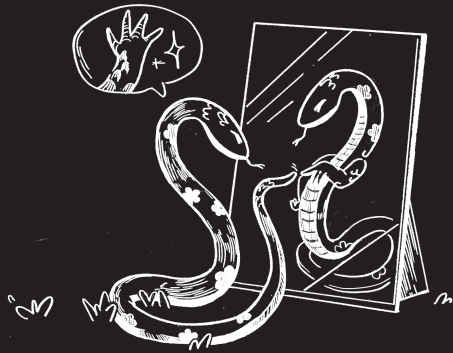
Ngài ban cho Adam và Eva quần áo rồi đuổi họ khỏi khu vườn thiên đàng. Vậy là loài người đánh mất sự ngây thơ thuở ban đầu cùng sự bất tử, đổi lại là cuộc đời phàm, có sinh ra, già đi, qua đời.

Song chưa hết, con rắn cũng không thoát khỏi sự trừng phạt của Chúa.

“Vì ngươi đã dụ dỗ con người ăn trái cấm, ta nguyên rủa ngươi suốt đời bò lết bằng bụng và ăn bụi đất. Ngươi và con người sẽ mãi mãi thù địch, con người sẽ tìm diệt ngươi, và ngươi sẽ cắn con người.”

Và thế là con rắn mất đi tứ chi, trở thành sinh vật có thân mình dài ngoằng, phải trườn trên đất mãi mãi.

Tại sao loài rắn không có chân?

Dĩ nhiên, câu chuyện vườn Địa Đàng chỉ là huyền thoại. Nhưng có một chi tiết thú vị, đáng lưu ý trong câu chuyện ấy: đó chính là loài rắn từng có đủ tứ chi.

Và quả thật, nhiều nghiên cứu khoa học chỉ ra rằng thủy tổ của loài rắn là một nhánh bò sát có chân. Những sinh vật này sinh sôi vào kỉ Phấn Trắng – tức khoảng 145-66 triệu năm trước, khi loài khủng long vẫn thống trị Trái Đất. Con rắn đầu tiên không có chân, thuộc loài *Dinilysia patagonica*, khoảng 85 triệu năm trước mới xuất hiện. Con vật này dài gần bằng chiều cao của người trưởng thành, sống trên cạn, không có tay chân lẫn vai, hông.

Ngoài *Dinilysia*, những loài bò sát khác cùng thời vẫn còn chân, dù sống trên cạn hay dưới nước. Vậy tại sao loài rắn lại lựa chọn con đường đi bằng bụng đầy khó khăn và bụi bặm?

Câu trả lời là động vật tiến hóa để thích nghi và rắn cũng không ngoại lệ: tứ chi của rắn rơi rụng theo quá trình tiến hóa để hòa hợp với môi trường và tập tính. Một số loài rắn thích đào hang trong đất, một số lại bơi lội trong nước, đối với chúng, tứ chi vướng víu, cản trở việc săn mồi lẫn trốn chạy và nguy trang. Tuy nhiên, do số lượng hóa thạch rắn tìm được quá ít, chưa ai xác định được chính xác là môi trường sống nào đã tạo ra sự thay đổi đáng kể về ngoại hình của giống loài này.

Điều duy nhất mà giới nghiên cứu chắc chắn, đó chính là rắn không rụng chân và dài ra chỉ sau một đêm. Quá trình tiến hóa của loài rắn là sự tích tụ những thay đổi nho nhỏ xảy ra qua nhiều thế hệ, gọi là "biến dị". Ví dụ như thế hệ đầu tiên có thể chỉ bất ngờ bị teo chân bẩm sinh, nhưng nhờ đó, con rắn này di chuyển và đào hang nhanh hơn, nên nó sống tốt hơn và sinh ra nhiều con non hơn. Một số rắn con tình cờ thừa kế đặc điểm này cũng sống tốt hơn, trưởng thành và lại có con. Đến đời rắn cháu thì chân chỉ là vật trang trí không xương bé tí trên thân. Rồi các rắn chắt tiếp tục thay đổi theo chiều hướng đó... Sau vài đời thì gia đình rắn này không có tay chân.

Tương tự tứ chi, hộp sọ và chiều dài cơ thể rắn cũng tiến hóa. Có thể bạn chưa biết: trong giới động vật, rắn và thằn lằn thuộc chung một "nhà" gọi là bộ bò sát có vảy, và có chung tổ tiên là loài thằn lằn thủy tổ thuộc kỉ Jura. Vậy nhưng, đến kỉ Phấn Trắng, cơ thể rắn dài ra thấy rõ, gấp đôi người anh em thằn lằn. Thân chúng cứ kéo dài trong khi chân cứ bé lại, tới khi đạt được hình thể dài ngoằng không chân như hiện nay. Bên cạnh đó, hộp sọ của mọi loài rắn thu nhỏ, bẹp xuống và thuôn ra, trở thành hình dáng giống mũi khoan nho nhỏ. Số lượng khớp xương trong hộp sọ cũng tăng lên, khiến quai hàm linh động hơn và giúp chúng há miệng thật to, nuốt chửng con mồi lớn hơn đầu mình rất nhiều.

Khi cơ thể dài ra như vậy thì khung xương của rắn cũng phải cải thiện dần để nâng đỡ chiều dài "khủng" ấy. Thời còn có chân thì bộ xương của chúng cũng như xương thằn lằn, với các vùng riêng biệt như cổ, ngực, thắt lưng, xương chậu và đuôi. Nhưng theo thời gian, một nhóm gen kiểm soát sự tạo hình xương gọi là gen Hox ở rắn thay đổi, khiến xương vùng ngực phát triển mạnh hơn các vùng khác. Xương vai và xương chậu không cần thiết nữa nên bị loại bỏ, phần lớn các đốt sống khác sao chép hình dáng đốt sống vùng ngực và nối thêm xương sườn. Kết quả là bộ xương của loài rắn trông như một khung xương sườn kéo dài từ cổ đến đuôi. Một số con rắn đặc biệt, như loài rắn lục Halys, còn có đến hơn ba trăm đốt xương sườn.

Chắc hẳn bạn đang tự hỏi, từng ấy thay đổi trên cơ thể liệu có tác dụng gì với loài rắn không, liệu có đáng để đánh đổi chân tay như vậy không? Chỉ có loài rắn biết câu trả lời. Chỉ biết rằng sau khi tiến hóa và vứt bỏ tứ chi, loài động vật kì khôi này sống sót qua nhiều giai đoạn tuyệt chủng hàng loạt, trong khi những loài có chân như khủng long và thằn lằn đã biến mất. Và ngày nay, có đến ba ngàn chín trăm loài rắn sinh sống trong mọi điều kiện khí hậu, ở mọi châu lục (trừ Nam Cực) cũng như nhiều vùng biển trên Trái Đất.

Quả là một giống loài khôn khéo, mềm dẻo và dễ thích nghi, phải không nào?